

Kyläturvallisuus 2025

PÄÄTÖSSEMINAARI
KUNTATALO 1.3.2023

OHJELMA

9:00 Avaussanat ja kaksi esimerkkiä käytännön toiminnasta kentällä.

Avaaja ja alustajat:

- ✓ Pohjois-Savon Arjen turva -hankkeen kyläturvakoordinaattori Mira Koponen
- ✓ Kanta-Hämeen kyläturvallisuuspilottia Hausjärven Haminankylällä luotsannut puheenjohtaja Markku Juhola.

10:00 Paneelikeskustelu jota moderoi Suomen Kylien puheenjohtaja Jari Koskinen.

Panelisteina toimivat:

- strategiapäällikkö Ari Evwaraye, SM
- kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio, MMM
- osastopäällikkö ja SOTE-johtoryhmän puheenjohtaja Kari Hakari, STM
- puheenjohtaja Maria-Kaisa Aula, Keski-Suomen Hyvinvointialue
- terveysjohtaja Miia Palo, Lapin Hyvinvointialue
- toimitusjohtaja Minna Karhunen, Kuntaliitto

Yhteenveto ja päätössanat – Jari Koskinen. Tilaisuus päättyy klo **11.30**

Paikallisen yhteisön merkitys

Yhteisöllisyyden ja oman lähipiirin merkitys korostuu kriisi- ja häiriötilanteissa *

- ✓ Läheiset on tärkeä voimavara
- ✓ Laajempi yhteisöllisyys ja yhteiseen hiileen puhaltaminen tärkeää
- ✓ Auttamiseen ja osallistumiseen on valmiutta kunhan tiedetään miten olla avuksi
- ✓ Avun antaminen muille on ollut yksi nuorten mielenterveyttä suojaavista tekijöistä

Yleisesti:

- ✓ Turvallisuus syntyy perusasioista ja näistä sosiaalisten suhteiden merkitys korostuu.
- Kylät ja korttelit ovat lähellä ihmistä; paikallisyhteisö ja toiminta arjessa on vahva alusta motivaatiolle ja sitoutumiselle.
- Yksilön ja paikallisen yhteisön omatoiminen varautuminen auttaa vaihtamaan tarkastelukulman toiminnan kohteesta toimijaksi.

Turvallisuus on osa hyvinvointia – ja paikalliset yhteisöt avaintekijöitä sen mahdollistajina

*VNK - KETTU 12.4.2022)

Kyläturvallisuus 2025

Lyhyesti hankkeen taustasta

- ✓ Paljon hyviä hankkeita on toteutettu eri puolilla maata.
- ✓ Ajallisesti ja paikallisesti kohdennetuilla hankkeilla saadaan tuloksia mutta kokonaisuus jää kuitenkin pirstaleiseksi ja toimivien käytäntöjen laajempi käyttöönotto hidastuu.
- ✓ Tulosten hyödyntämistä ja kyläturvallisuuden kehittämisen jatkuvuutta on parannettava.

- Kyläturvallisuus 2025 -hankkeen tarkoituksena on tehostaa sirpaleisen kentän kokoamista ja luoda kyläturvallisuustyölle **kestävä malli ja hankeriippumaton jatkuvuus**
- Hankeaika 1.1.2021 – 31.3.2023
- Rahoittajat Palosuojelurahasto ja Keskitien säätiö

Tunnistettuja syitä pirstaleiselle toiminnalle 1/2

- Kylätoiminnan i) kentän ja ii) rahoituskanavien rakenteellinen hajanaisuus ja toimintaa ohjaavien tahojen erilaiset strategiset painopisteet ja resurssit.
- Perinteet ja mekanismit laajaan ja avoimeen tiedonvaihtoon ja kokemusten jakoon puuttuvat. Yhteistoiminta verkoston toimijoiden kesken eritasoista ja toiminta usein henkilöriippuvaista.
- Strategiset tavoitteet kyläturvallisuuden osalta ovat selkeyttämättä ja siten myös viestintä ja alueellisen toiminnan tuki ja ohjaus on jäsentymätöntä.
- Kyläturvallisuudesta ei löydy koherenttia tutkimustietoa ja siten perusteet toiminnan tukemiselle ovat helposti kyseenalaistettavissa. Myös käsitteistö on jäsentymätöntä.

Tunnistettuja syitä pirstaleiselle toiminnalle 2/2

- Paikallisten yhteisöjen merkitystä turvallisuustoimijoina ei ole tunnistettu kokonaisturvallisuuden kaanonissa. Yhteistä teemaa ja luontevaa keskusteluyhteyttä kylien ja kuntien/viranomaisten kesken ei ole syntynyt tai sitä ei ylläpidetä. Samoin turvallisuuden ketjun eheys ja myös hyvinvointialueiden integroituminen kokonaisturvallisuuden malliin on epäselvä.

Kyläturvallisuuden laajan kokonaisuuden verkostomaisen omistajuuden ja ohjauksen edellytykset puuttuvat.

Miten näitä edellytyksiä voidaan tunnistaan ja luoda?

Kaksi esimerkkiä käytännön toiminnasta kentällä:

- ✓ Pohjois-Savon Arjen turva -hankkeen kyläturvakoordinaattori Mira Koponen
- ✓ Kanta-Hämeen kyläturvallisuuspilottia Hausjärven Haminankylällä luotsannut puheenjohtaja Markku Juhola.

Kyläturvallisuus 2025

JATKUU?

Pääteemoja ja langanpäitä jatkotoimille

1. Kyläturvallisuuden koulutusmateriaali ja kouluttajat

2. Kylien turvallisuustyötä tukeva työkalupakki ja viestinnän alustat

✓ Yhteismuotoinen kyläturvallisuuskysely

✓ Kylä- ja kyläturvallisuussuunnitelmien sähköinen alusta Kylämme.fi

3. Koko verkoston osaamisen tunnistaminen ja käyttöönotto

✓ Kyläturvallisuuden hankkeiden ”törmäytys”

4. Tiedolla johtamiseen tarvittavan tiedon tuottaminen

✓ Haaste tunnistettu maaseututukijoiden ja –kehittäjien verkostoissa

Pääteemoja ja langanpäitä jatkotoimille

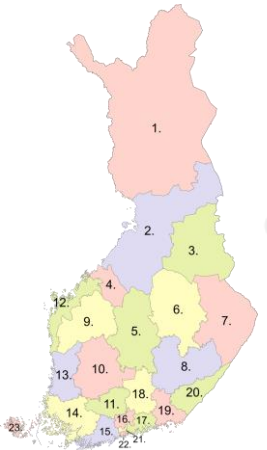
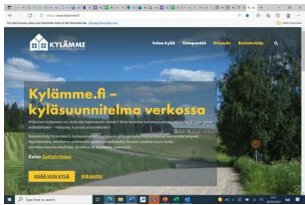
5. Kylätalo paikallisena valmiuskeskuksena

Sisäisen turvallisuuden kansallinen yhteistoimintamalli, Toimenpide 4.2. Pilotoidaan valmiuskeskuksia ja luodaan edellytykset yhtenäiselle toimintamallille

- ✓ Kokonaiskuvaa kylätalojen määrästä, varustuksesta ja muista valmiuksista ei ole olemassa. Selkeän kokonaiskuvan luominen on merkityksellisten jatkotoimien edellytyksiä.
- ✓ Hankkeen yhteydessä pilotoidun kyläradio-mallin omistajuus ja laajempi hallittu käyttöönotto

Pääteemoja ja langanpäitä jatkotoimille

6. Kyläsuunnitelmat ja turvallisuussuunnitelmat osaksi kuntien suunnittelua

- ✓ Esimerkkejä onnistuneesta ja tuottavasta toiminnasta on eri puolilla maata. Viestintä ja rohkaisu mallien käyttöönottoon vaatii vahvaa valtakunnallista ja alueellista otetta.

7. Turvallisuus luontevaksi osaksi alueellista ja paikallista hyvinvointiohjelmaa

- ✓ Paikallisten yhteisöjen tunnistaminen ja tunnustaminen turvallisuustoimijoina osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallia on tärkeitä yhteiskunnan resilienssin, yhdenvertaisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmista ja tämä näkökulma on huomioitava myös hyvinvointialueilla.

Kyläturvallisuus 2025 –hanke >>

Suomen Kylät ry - Turvallisuusjaosto

- ✓ Suomen Kylät ry:n hallitus asetti 26.1.2023 kokouksessaan turvallisuusjaoston. Sen työn tavoitteena on kyläturvallisuuden laajan kokonaisuuden verkostomaisen omistajuuden roolien selkeyttäminen ja toiminnan ohjauksen edellytysten luominen.
- ✓ Turvallisuusjaoston toimijoiksi on kylä- ja Leader -toimijoiden valitsemien asiantuntijoiden lisäksi pyydetty seuraavia verkoston avaintoimijoita nimeämään edustajansa: SM, Kuntaliitto, MPK, SOSTE, SPEK ja SPR. Hallituksen 16.3.2023 kokouksessa tehdään päätös kokoonpanosta ja nimetään jaostolle puheenjohtaja. Jaosto aloittaa toimintansa 1.4.2023.
- ✓ Toiminnan kärjeksi esitetään ohjelmaa työnimellä ”Kylävara”. Kylävaran toimijana on jokainen kyläläinen tietoineen, taitoineen, varusteineen ja auttamishaluineen. Kyläyhteisö tuo mukaan yhteisesti sovitut toimintamallit ja suunnitelmat, organisoidun naapuriavun ja muuta koulutettua turvallisuusosaamista myös häiriötilanteiden varalta. Konkreettista varautumista häiriö- ja poikkeustilanteisiin ovat myös investoinnit kylätalon varustukseen, viestivälineisiin ja turvallisuuden yhteyshenkilöihin.

10:00-11:30 Paneelikeskustelu moderaattorinaan Suomen Kylien puheenjohtaja Jari Koskinen.

Koko seminaarin tallenne löytyy KuntaTV:n tallenteista

www.kunta.tv/tallenteet/

sekä Suomen Kylät ry:n verkkosvuilta

[Kyläturvallisuus 2025 - Suomen Kylät \(suomenkylat.fi\)](http://suomenkylat.fi)

Tavoite ilman suunnitelmaa on unelma

LISÄTIETOJA 31.3.2023 ASTI:

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ PEKKA RINTALA

PEKKA.RINTALA@SUOMENKYLAT.FI

+358 400 511 624

A decorative pattern of interconnected hexagons and lines, with some nodes highlighted in white and others in dark brown, set against the orange background.